

שיחת השבוע

חודש של העמקת המורשת

ראוי שחודש הלימודים הנוסף ייוחד להעמקת הידע במורשת ישראל. זו הזדמנות לשלב כוחות חדשים, בעלי זיקה עמוקה ליהדות

הנחלת היהדות לדור הצעיר (צילום: בלינקו)

תכנית לקיצור חופשת הקיץ היא צעד נכון ומתבקש, שכבר היה צריך להיעשות מזמן. אין שום היגיון להוציא מיליון וחצי תלמידים לרחובות לחודשיים תמימים. רבים וטובים, אישי חינוך דתיים ושאנים דתיים, יהודים ולא יהודים, כבר קבלו על כך וציינו את הנוקח מור שנגרם לילדים בחופשה ארוכה כלכך.

אפשר להבין את הצורך לשחרר קצת את הילדים מלחץ הלימודים, אבל למה חודשיים? בעבר הייתה טענה

שקשה ללמוד בימים החמים של הקיץ. כיום אין לטענה הזאת על מה להסתמך. כל הכיתות ממוזגות, ואין שום קושי לקיים בהן לימודים גם בימים הלוהטים ביותר.

לא שמרטפות בלבד

השאלה הגדולה היא מה יעשו בחודש הלימודים הנוסף. אפשר לראות בו סוג של 'שמרטף', ולחפש כל מיני תעסוקות בעבור הילדים. גם זה לא רע, ובלבד שהתלמידים לא ישוטטו ברחובות או במחוזות וירטואליים באפס מעשה. אולם האתגר האמיתי הוא להעניק לילדים בימים האלה את מה שמערכת החינוך אינה מצליחה להנחיל להם במשך השנה.

ראשית, זו ההזדמנות ללמד את ילדי ישראל על משמעותם של ימי בין המצרים, תשעת הימים ותשעה באב. התקופה הזאת בלוח השנה היהודי היא בבחינת 'חור שחור' בתודעת הילדים והנוער. אמנם גם את חגי ישראל אין מלמדים במערכת החינוך הכללית ברצינות הנדרשת, אבל רסיסי מידע נקלטים בכל זאת. לעומת זה, ימי בין המצרים, החלים בתוך חופשת הקיץ, נשארים מחוץ למסגרת הלימודים.

בעקבות זאת אין הנוער הישראלי מסוגל כלל להתחבר להוויה היהודית רבת השנים של אבל וזיכרון, האופפים את האדם היהודי בימים האלה. אין הוא מבין את משמעות החורבן והגלות, ונראָה לו מוזר שבאמצע הקיץ התוסס העם היהודי מתעטף באבל.

זו ההזדמנות לפתח תכניות לימודים שיחברו את ילדי ישראל עם אירועי התקופה הזאת ועם משמעותם העמוקה בעבור האדם היהודי. אם ינחילו את הערכים האלה לדור הצעיר לא יצטרכו לשלוח פקחים לכפות את האיסור לפתוח בתי עינוגים בתשעה באב, כשבועלי העסקים אינם מבינים מה בעצם רוצים מחייהם.

ההורים ישמחו

ואולי בכלל ראוי שחודש הלימודים הנוסף ייוחד להעמקת הידע במורשת ישראל. לפני שנים דנה ועדת החינוך של הכנסת בדרישת ההורים להעמיק את החינוך ליהדות. במסקנות הוועדה נכתב: "הוועדה קובעת בצער, כי בנושאים אלה - הקניית מושגים ומשמעותם של סמלים ותכנים ביהדות - אין למורים הכשרה מספקת, והיא תובעת ממשרד החינוך להרחיב את הכשרת המחנכים בתחומים האלה."

למרבה הצער לא חל שינוי ממשי בתחום הזה. מערכת החינוך אינה מצליחה להנחיל את המורשת היהודית לדור הצעיר. חודש הלימודים הנוסף פותח הזדמנות לשלב כוחות חדשים, בעלי זיקה עמוקה ליהדות, שיוכלו להעביר את התכנים האלה בדרך חווייתית ולהאחיב את מסורת ישראל על הילדים והנוער.

ההורים, שהגיבו בשמחה על ההחלטה לקצר את חופשת הקיץ, ישמחו לא פחות אם מערכת החינוך תיענה לאתגר ותעניק לילדים את מה שרוב הציבור מבקש זה שנים רבות - יהדות.

ספרים

הצנע לכת

מאת הרבי מליובאוויטש
בהוצאת איילנברג

לקט מקיף מתורת הרבי על גודל החובה והזכות של שמירת הצניעות. 13 פרקים, 558 עמ'. טל' 052-7649510.

מן פאר הדור

מאת אברהם בני ישראל
בהוצאת המחבר

תולדות חייו של הראשון לציון הגאון רבי עובדיה יוסף, הליכות וסיפורים וקווים לדמותו. 500 עמ'. טל' 054-7580058.

השותפות הגדולה

מאת הרב יונתן זקס
בהוצאת מגיד

רבה הראשי של בריטניה מתעמת עם האתגרים הניצבים לפני האמונה הדתית במאה העשרים ואחת. 381 עמ'. טל' 02-6330530.

נהלך ברג"ש

מאת גדליה שרייבר
בהוצאת המחבר

סיפור חייו של המחבר שזכה לשרת יותר מיובל שנים בשירות העם והארץ, בביטחון, בחינוך ובתפקידי ניהול נכבדים. 340 עמ'. טל' 054-8477855.

זמני השבוע

ירושלים תלאיבי חיפה בארשבע אילת ניויורק

כניסת השבת 4:00 4:14 4:03 4:18 4:20 4:10

צאת השבת 5:15 5:16 5:14 5:18 5:19 5:13

307 בתי חב"ד מוקד חב"ד
לשירותכם *3770

כתובת המערכת: ת"ד 14 כפר חב"ד 6084000
טל' 072-2770100 • פקס 03-9606169
www.chabad.org.il • chabad@chabad.org.il
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

התורה שייכת לכל יהודי

שבאותו זמן לא הייתה התורה נחלת הכלל.

לא כמו החרטומים

זוה החידוש שנתחדש במתן תורה, שהתורה איננה נחלתה של קבוצה נבחרת, אלא של כל יהודי. כל הנשמות, עד סוף כל הדורות, נכחו במעמד הר סיני, ככתוב "אֵת אֲשֶׁר יִשְׁנֶה פֶּה עִמָּנוּ עִמָּד הַיּוֹם... וְאֵת אֲשֶׁר אֵינְנוּ פֹה". וכשם שבמתן תורה נצטוו כל בני ישראל ללומדה מתוך הבנה, כך מוטלת חובה גם היום על כל יהודי ללמוד תורה.

ותלמידי החכמים – אל להם לנהוג כמו החרטומים, שהסתירו את חכמתם מפני ההמון, אלא לקיים את פסק הרמב"ם: "מצוות עשה של תורה על כל חכם וחכם מישראל ללמד את כל התלמידים". כלומר, יהודי שזכה ללמוד עניין בתורה נדרש לשתף בידיעות האלה כל יהודי שביכולתו ליצור עמו מגע ולהפיץ את התורה ככל יכולתו, ובאופן שהלימוד יביא לידי מעשה.

(התוועדות תשמ"ג, כרך ב, עמ' 894, 930)

אמרת השבוע

תעלולי כבוד

עשיר אחד התנהג בענווה מעושה, כאילו אין הוא מבקש כבוד לעצמו, אך הבריות לגלגו עליו. נכנס העשיר אל רבי שמחה בונים מפשיסחה והתלונן: "הלוא אמרו כי הבורח מן הכבוד, הכבוד רודף אחריו; ואני בורח זה שנים מן הכבוד, ובכל זאת אין הכבוד רודף אחריו".

השיב לו רבי שמחה בונים:

"הסיבה היא שמפעם לפעם אתה מפנה את ראשך לאחור, לראות אם הכבוד אכן רודף אחריו. חושב הכבוד שאתה אומר לתופסו – והוא ממחר לברוח..."

פתגם חסידי

"רבים נוהגים לשבח את עצמם ולבוא בטענות אל הקב"ה. יש לנהוג להפך – לשבח את הקב"ה ולבוא בטענות אל עצמנו" (הבעש"ט)

וגם ניתנה לכל יהודי היכולת להבינה, גם אם לא נתברך בכישורים שכליים מיוחדים. החידוש שנתחדש במעמד הר סיני הוא שחובת לימוד התורה הוטלה על כל יהודי, מ"ראשיכם שבטיכם" עד "חוטב עציך ושואב מימין". אפילו 'עם הארץ' חייב בתלמוד תורה, לפחות "פרק אחד שחרית ופרק אחד ערבית".

במצרים לא ידעו

קודם לכן התורה לא הייתה נחלת העם כולו. הוכחה לכך יש למצוא בסיפור המדרש שכאשר עשה משה את הפסח באו אליו בני ישראל וביקשו לאכול מפסחו, והוא דרש מהם שימולו את עצמם. אם הכול למדו תורה, כיצד ייתכן שלא נימולו?

א"אפשר לטעון שהם ידעו את חובת המילה ובכל זאת סירבו להימול. הלוא התורה כותבת: "וַיִּלְכוּ וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת מֹשֶׁה". אלא ברור שלא היו מודעים למצוות מילה מפני עול השעבוד. מכאן

קודם ירידתו של יעקב למצרים שלח לשם את יהודה "לְהוֹרֹת לְפָנָיו גִּשְׁנָה". מפרש רש"י: "לתקן לו בית תלמוד שמשם תצא הוראה". מכאן שאבותינו למדו תורה, כדברי המדרש: "מימיהם של אבותינו לא פרשה ישיבה מהם. היו במצרים – ישיבה עמהם".

אולם הלוא מהותו של מעמד הר סיני היא מתן התורה, וכך היום הזה נקרא – מתן תורה. אם עוד בהיותם במצרים כבר הגו בני ישראל בתורה, מה נתחדש במתן תורה?

לא ליחידי סגולה

התשובה היא שאמנם גם במצרים למדו בני ישראל תורה, אך היא הייתה נחלתם של יחידי סגולה. כך אפשר גם לדייק בלשון חז"ל: "מימיהם של אבותינו" – האבות הם שלמדו את התורה, אך לא המון העם. גם בקרב המצרים, להבדיל, הייתה קבוצת חכמים מובדלת, שנקראה חרטומים, והיא הגתה בחכמות רבות.

במתן תורה ניתנה התורה לכל ישראל,

מן המעיין

הירידה למצרים | מאת הרב אליעזר ברוד

קשר הדוק

"אנוכי ארד עמך מצרימה ואנוכי אעלך גם עלה" (בראשית מו, ד). קשר הקב"ה את גורלו בגורלו של ישראל. בשעה שישאל עולים, אף הוא כביכול מתעלה, ובשעה שישאל יורדים, נהפוך הוא, חלילה.

(מדרש רבה)

גאולה מתוך הצרה

הגאולה נולדת ובאה מתוך הצרה, כפי שנאמר (ישעיה נט, יט"ב) "כי יבוא כנהר צר... ובא לציון גואל". לכן בסדר תפילת שחרית אומרים "יענך ה' ביום צרה", ולאחר מכן "ובא לציון גואל".

(אור התורה)

הוצאה בכוח

קשה עליך הירידה למצרים; אין אתה רוצה ללכת לגלות; אבל קשה מכך יהיה להוציאך משם לאחר מכן. זהו שנאמר "ואנוכי אעלך גם עלה" – בכוח ממש אוציאך משם, שכן מרצונך לא תרצה לצאת.

(רבי יעקב מליטה)

שתי ירידות

בירידת השבטים למצרים נאמר (בראשית מג, כ) "ירוד ירדנו", רמז לשתי ירידות. כמורכב ירידת בני ישראל למצרים נאמרה בתורה פעמיים,

בפרשת ויגש ובפרשת שמות. הדבר רומז על שתי ירידות, האחת היא הירידה למצרים, והשנייה הירידה לארבע הגלויות שאחרי יציאת מצרים – בבל, מדי, יוון ואדום.

(ספר המאמרים תש"ט)

השכינה עמם

הקב"ה לא רצה שבני ישראל יהיו בגלות אפילו רגע אחד בלי השכינה. לכן בירידה הקדים את ירידתו – "אנוכי ארד עמך", ובעלייה הקדים את עליית ישראל, תחילה "אעלך", ולאחר מכן "גם עלה", תעלה השכינה.

(כלי יקר)

העלאת הזולת

בשעה שיהודי זוכה ומתעלה אל יראה את העלייה דבר שניתן לרעצמו בלבד, אלא יזכור את אחיו, להעלותם אף הם. "ואנוכי אעלך" למען "גם עלה" – שתעלה עמך גם את הזולת.

(קדושת לוי)

שתי עליות

בפסוק "ואנוכי אעלך גם עלה" יש רמז לשתי העליות שיהיו לישראל, האחת שהייתה ביציאת מצרים, והשנייה היא הגאולה העתידה להיות במהרה בימינו אמן.

(הרבי הרי"צ מליובאוויטש)

אש בלילה

בלב כבד צפו חברי המשלחת באנייה המתרחקת, ובתוכה שליח קהילת צפת. תקוות גדולות תלו בני הקהילה בנסיעה זו, שנועדה לבטל את הגזרה הקשה שהושטה עליהם.

באותם ימים, לפני יותר מארבע מאות שנה, שלטו בארץ ישראל הטורקים. בראש הממלכה עמד הסולטן סולימאן, אולם את השלטון בפועל הפקיד בידי שליטים מקומיים, רודפי שלמונים.

כזה היה המושל בעיר צפת. יום אחד הודיע לקהילה היהודית כי עליה לשלשל לכיסו סכום עצום. בחיוב אכזרי הוסיף כי אם לא יקבל את הכסף, רע ומר תהיה אחריתם.

שבורים ונדכאים יצאו עסקני הקהילה מבית המושל, בידועם היטב כי אין להם כל סיכוי לגייס הון שכזה.

ראשי הקהילה התכנסו לדון בצרה, והחליטו לשגר משלחת אל הסולטן בטורקיה, אולי יוא לעזרתם. בראש המשלחת עמד רבי אלעזר אכזרי השמש, שהיה מקובל ומשורר (חיבר את הפיוט "דידי נפש המושר בערבי שבת), מתלמידי הרמ"ק (רבי משה קורדובירו) וחבורת המקובלים הראשונים. לא הכול הכירו בגדולתו, שכן צנוע ושקט היה, ולכן נקרא על שם מלאכתו, שמש בית-הכנסת.

יצאו חברי המשלחת אל הנמל, אך בטרם יצאה האנייה לדרכה ביקש רבי אלעזר מחבריו להניח לו לנסוע לבדו. "אתם תתפללו וה' יהיה בעזרנו", אמר. הם נענו לבקשתו, וברגע שעלה לאנייה נשבה הרוח במפרשים וזו התרחקה במהירות.

פתאום קדרו פני השמים. רוחות עזות נשבו בעוצמה עד שהאנייה חישבה להישבר. "קראו לאלוקים!", זעק רב החובל אל הנוסעים המבוהלים. כשראה את רבי אלעזר יושב עטוף בטלית ועטור בתפילין קרא אליו בייאוש: "רבי! עשה משהו!".

בתגובה הושיט רבי אלעזר לעברו פתק והורה לו להניחו על חרטום האנייה. הוא הזהירו להשיב לו את הפתק מיד כשתיראה העיר קונסטנטינופול שבטורקיה. כאשר הונח הפתק על החרטום נרגעו הרוחות בבתי אחת והים נח מזעפן.

הכול הללו ושיבחו את אלוקי היהודים, ואז חזו בעוד פלא: במקום המסע הארוך שהיה צפוי להם התקדמה האנייה במהירות וכעבור זמן קצר כבר הגיעו לקונסטנטינופול. רבי אלעזר חיפש את ביתו של

השמש וביקש להתארח אצלו. ביתו של השמש קטן היה, והוא שלח את האורח לעליית הגג. רבי אלעזר עלה לשם, מצוייד בנר ובספרים, למד שם וערך תיקון חצות, כמנהגו בכל לילה.

כמה ימים קודם לכן חלתה בתו היחידה של הסולטן. מחלתה התגברה עד שהרופאים חששו לחייה. מרוב דאגה לא הצליח הסולטן להירדם,

ויצא אל מרפסת הארמון המשקיפה על העיר.

פתאום נבהל: להבות עלו מאחד הבתים. עוד מעט תתפשט האש לכל סיביותיה. הוא הזעיק מיד את אנשיו וביקשם לרוץ בדחופות אל מוקד האש ולפעול לכיבוייה.

כעבור זמן שבו שליחי הסולטן

לומדים גאולה מאת מנחם ברוד

חיבור יהודה ויוסף

דברי ימי ישראל שזורים במערכת היחסים המורכבת בין מלכות יהודה ומלכות יוסף, גם הגאולה קשורה בשני השבטים האלה – משיח בן־דוד (משבט יהודה) ומשיח בן־יוסף (משבט אפרים). בהקשר זה נאמר הייעוד כי בזמן הגאולה יהיה איחוד מלא בין שתי המלכויות: "ועבדי דוד מלך עליהם ורועה אחד יהיה לכולם... דודו עבדי נשיא להם לעולם" (יחזקאל לז, כד-כה).

חז"ל (סנהדרין צח, סוף עמוד ב) מסבירים, שבימות המשיח לא ייחצה עוד עם ישראל לשתי ממלכות – יהודה ויוסף – אלא המשיח, המלך מבית דוד, משבט יהודה, יהיה מלך אחד ונשיא אחד.

מלך ונשיא

כשנדייק בלשון הפסוק נגלה, שהמשיח מכונה פעם אחת 'מלך' ופעם אחרת 'נשיא' ("ועבדי דוד מלך עליהם... דודו עבדי נשיא להם לעולם"). גם במערכת היחסים בינו לבין העם אפשר להבחין בהבדל: כשהוא מכונה 'מלך' הנביא אומר "מלך עליהם", ואילו כשהוא מכונה 'נשיא', נאמר "נשיא להם".

הפסוקים האלה מבטאים את שני התפקידים שימלא המשיח: הוא יהיה מלך, שתפקידו לכופף את עם ישראל ללכת בדרך התורה, להילחם באויבי ישראל ולהשליט צדק ויושר בעולם. כמו שהרמב"ם אומר (הלכות מלכים סוף פרק ד), שזה עניינו של מלך בישראל בכלל: "תהיה מגמתו ומחשבתו להרים דת האמת ולמלאות העולם צדק ולשבור זרוע הרשעים ולהילחם מלחמות ה'".

ועם זה, המשיח יהיה גם רועה רוחני ומורה דרך, שילמד תורה את העם, ועל־ידו "תרבה הדעה והחכמה והאמת" (רמב"ם הלכות תשובה פרק ט הלכה ב). לכן יהיה "בעל חכמה יותר משלמה ונביא גדול... ולפיכך ילמד כל העם ויורה אותם דרך ה', ויבואו כל הגויים לשומעו". על שם פעולתו זו הוא מכונה נשיא, כמו ראש הסנהדרין שנקרא נשיא.

שני התפקידים הללו מיוצגים כיום על־ידי יהודה ויוסף. יהודה, שנשלח על־ידי יעקב "לתקן לו בית־תלמוד, שמשם תצא הוראה" (תנחומא ויגש יב. ילקוט שמעוני יומ קנב. הובא ברש"י בראשית מו, כח), מייצג את ההנהגה התורנית, ואילו יוסף, המנהל למלך במצרים, מייצג את המלכות.

זוה החידוש שיהיה בביאת המשיח – הקב"ה יחבר את 'עץ יהודה' ואת 'עץ אפרים' לעץ אחד. במשיח יתמזגו וייכללו שתי תכונות ההנהגה הללו והוא יהיה גם מלך וגם רב ומורה דרך.

לכן כשהמשיח מוגדר 'מלך' הלשון הוא "מלך עליהם", שכן המלכות, מעצם טבעה, עניינה שלטון על העם, והמלך מרומם ונבדל מהעם. ואילו כשהוא מכונה 'נשיא', נאמר "נשיא להם", כי תפקידו השני של המשיח, היותו רב ומורה־דרך, נעשה מתוך קרבה אל העם, ולכן הלשון הוא "נשיא להם".

עיקר התפקיד

אף־על־פי שעיקר חידושו של המשיח הוא בעניין המלכות – שיתקן את העולם כולו להתנהג כראוי ולעבוד את ה' – בכל־זאת יש יתרון מיוחד בעניין הנשיאות והוראת דרך ה', שכן פעולת המלכות עניינה רק תיקון העולם והכשרתו לתכליתו, אבל לאחר שהפעולה הזאת מסתיימת והעולם מגיע לתיקונו, כבר אין צורך כל־כך בפעולתו של המשיח כמלך, ועיקר תפקידו של המשיח ללמד את העם ולהורותם את דרך ה'.

התכלית האמיתית היא לגלות בעולם את האמת האלוקית, שזה עניינה של הנשיאות. לכן דווקא בעניין הנשיאות נאמר "דוד עבדי נשיא להם לעולם", שכן עיקר הנחיות של מלכות המשיח אינה בעניין המלכות אלא דווקא בהשפעתו כנשיא ורועה רוחני, ש"ילמד את העם ויורה אותם דרך ה'" (ראה לקוטי שיחות כרך לה, עמ' 206).

ודיווחו כי לא נראה בבית שום סימן של אש. יושב שם אדם בעליית גג עם נר קטן ולומד, אמרו לו.

"אך אני עדיין רואה להבות עולות מן הבית", טען הסולטן וביקש להביא לפניו את האיש.

"מי אתה ומה מעשיך?", שאל הסולטן את רבי אלעזר בבואו לפניו. סיפר רבי אלעזר כי בבוקר יצא מארץ ישראל וכבר כמה שעות עברו מאז הגיע לקונסטנטינופול.

הסולטן לא האמין למשמע אוזניו, וביקש לקרוא לרב החובל. זה העיד על הנסיעה רבת הפלאות שהייתה להם. אראז הכניס הסולטן את רבי אלעזר לטרקלינו ושאל: "האם תוכל לרפאות את בתי החולה? מוכן אני לתת בעבורה כל אשר תבקש".

השיב רבי אלעזר בחיוב, וביקש פינה שקטה להתפלל. שעה ארוכה עמד בתפילה לרפואת בתו של הסולטן, ובתוך כך הוטב מצבה והיא ביקשה לאכול דבר־מה. כל אותו יום נשאר רבי אלעזר ליד מיטתה עד שקמה בריאה לחלוטין, לשמחתם העצומה של הסולטן וכל ביתו.

המאורע גרם קידוש השם גדול. "אמור־נא לי מה תבקש", פנה הסולטן אל רבי אלעזר.

סיפר רבי אלעזר על גזרתו של מושל צפת ועל איומיו לפגוע ביהודים. כששמע זאת הסולטן חרה אפו, ומיד כתב איגרת שבה הורה להעביר את המושל מתפקידו. הוא הציע כי רבי אלעזר ימונה למושל תחתיו, אך רבי אלעזר סירב.

הורה הסולטן כי מי שימונה למושל יהיה סר למשמעתו של רבי אלעזר. על הצו הטביע את החותם המלכותי, ומסרו לידי רבי אלעזר.

מלווה מתנות רבות עלה רבי אלעזר על האנייה בדרכו לשוב לארץ ישראל. אף הפעם השתמש בשם הקדוש של קפיצת הדרך, כדי שלא לעכב מאחיו את הבשורות הטובות.

בשובו לצפת רבתה מאוד השמחה. נכבדי הקהילה החליטו להמתין עד שהמושל יזמינם אליו. בבואם הצביעו לעבר רבי אלעזר, כאילו הכסף בידו. המושל פנה אליו בבוז: "מה בידך?".

רבי אלעזר התמהמה, כמחפש בתוך תרמילו, ואז הוציא את איגרת הסולטן והחל לקרוא בה לנגד עיניו.

עיני המושל חשכו. בבת אחת תפס כי איבד את כל גדולתו ועושרו. הוא נפל לרגליו של רבי אלעזר והחל להתחנן על נפשו, אולם הפור כבר נפל. מושל אחר מונה תחתיו, וליהודי צפת הייתה אורה ושמחה.

האיש שמאחורי הפרזות

ברשת שלנו, ולא נמצא אצלנו דופי. אני וחברי ראינו בכך את יד ההשגחה."

סגולות נפלאות

מצווה גוררת מצווה. שמירת השבת הובילה את גיל להתחזקות בשמירת עוד מצוות. "התחלתי ללמוד ספרי יהדות ונחשפתי לעולם חדש. יום אחד קבעתי שיעור בספר התניא עם השליח. הדברים חדרו אל תוך נשמתו", הוא משחזר.

ארבע שנים לאחר מכן חזר עם משפחתו ארצה. "נכנסתי לבית־כנסת וראיתי יהודים מדברים בשעת התפילה", הוא מספר על לידת המיזם. "כאדם שהתקרב לא מכבר למסורת, הדבר כאב לי. רציתי להעיר להם, אך חששתי מפני ויכוח. עלה בליבי הרעיון להפיץ כרזה על הדיבור בתפילה, ולעשות זאת מתוך קירוב ואהבה. בחרתי להתמקד בסגולות הנפלאות של ההקפדה על כך: אריכות ימים ושיבה טובה."

באלפי בתי־כנסת מתנוססות כרזות מרהיבות עין ובהן תפילות קצרות, לתועלת הרבים: 'עלינו לשבח', 'בריך שמיא', 'אשר יצר', קדיש, ברכות התורה ועוד. באחת הכרזות נכתב: 'אסור לדבר בשעת התפילה וקריאת התורה. סגולה נפלאה מרבנו תם: מי שנוהר מלדבר בשעת התפילה זוכה לאריכות ימים ולשיבה טובה'."

תחת כל כרזה זו מופיע הכיתוב: 'חנינם. מפיצים לזיכוי הרבים', ולצידו מספר טלפון. צלצלנו. ענה לנו יהודי חביב, גיל פריאנטה שמו (40), תושב רעננה. הוא מספר על המיזם האישי שהקים, הקשור לסיפור התקרבותו לחיי תורה ומצוות.

עסקים בארה"ב

הוא נולד בבית מסורתי ברעננה, להורים ילידי מרוקו, אך מכיוון שלמד בבית־ספר ממלכתי התקשה להקפיד על קיום המצוות. לאחר שירותו הצבאי ונישואיו היגר למינסוטה שבארה"ב. עם חברים ישראלים הקים כמה עסקים וראה הצלחה.

אף שלא היה שומר מצוות, לא ויתר על הנחת תפילין. "תמיד היה איתי זוג תפילין", הוא מספר. "ומי יום היה בא אלינו שליח חב"ד ומציע לעובדים להניח. משבוע לשבוע הקשר עם השליח התחזק ונעשינו ידידים. הוקסמתי מאוד מאהבת ישראל שלו. יום אחד החלטתי לשמור שבת, אף שידעתי את משמעות ההחלטה על ניהול העסק. זמן קצר לאחר־מכן נערכה ביקורת של השלטונות

פינת ההלכה

מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

שביט או מטאור?

שאלה: האם יש לברך על ראיית כוכבי שביט או מטאורים?

תשובה: במשנה נאמר: "על הזיקים" מברכים "ברוך... שכוחו ובורותו מלא עולם". ופירשו בגמרא, שהכוונה ליכוכב דשביט.

שני פירושים נאמרו על כך בראשונים: (א) "כוכב היורה כחץ לאורך השמים, ונמשך אורו כשביט", היינו מטאור (רש"י). (ב) מה שנקרא בלשוננו 'כוכב שביט' (רב האי גאון). ה'ערוך' והרמב"ם בהלכותיו הביאו את שני הפירושים. אך הטור, השולחן ערוך, הלבוש ואדמו"ר הזקן בסידורו הביאו רק את הפירוש הראשון.

רבי ישעיה פיק'ברלין התפלא מדוע לא הזכירו הבית יוסף והאחרונים גם את דעת רב האי גאון והרמב"ם. לדעתו, יש לברך גם על כוכב שביט, כדעתם, על־כף פנים בלי שם ומלכות.

"מבחינתי עשיתי עסקה". גיל והכרזות

את הכרזה. זמן קצר לאחר מכן פנה אליי עוד גבאי ושאל אם יש לי גם כרזת 'עלינו לשבח'. דאגתי מיד להכין כרזה חדשה."

מניין המימון? "אני מממן בכספי את הכרזות, ולעיתים חברים מסייעים בידי. הוציעו לי חסות מסחרית, וסירבתי. זה לא מתאים לבית־כנסת. לפני כמה חודשים קיבלתי מכתב מקבוצת צעירים בקיבוץ שהחליטו להקים בית־כנסת. המהירות שבה קיבלו את הכרזות עודדה אותם." גיל מסיים: "אני בא מעולם העסקים. מי שמצלצל ומבקש סט כרזות, מבחינתי סגרתי עסקה. לא עשיתי כסף, אבל עשיתי מצווה ואני נהנה מזה."

תשמעו סיפור!

מבחר מהסיפורים האהובים שפורסמו ב'שיחת השבוע' **63 סיפורים מופלאים על צדיקי ישראל מכל החוגים**

עריכה חדשה | עיצוב מרהיב כריכה קשה | 320 עמודים

טל' 1-700-704120

רק בגלל שאתה חב'דניק

תקבל כמו כולם ותשלם פחות מחצי כל שנה!

רק עם גפן בס"ד תיהנה הפרטי לכל המשפחה

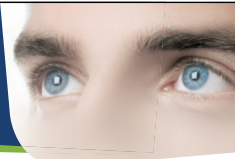
077-444-7777 שוכחה 5

ההתחלה הייתה צנועה. "הדפסתי כמה מאות עותקים והכול נחטף", מספר גיל. "בשלב זה פניתי אל האמן יואל וקסברגר וביקשתי ממנו לעצב את הכרזה. יום אחד שאל אותי גבאי אם אני מחלק גם כרזות 'מודים דרבנן', אמרתי לו: בוודאי... פניתי מיד אל וקסברגר והוא עיצב לי

הקצות השולחן' הביא: "שלא ראה [רבנו משה בן חביב, בן דורו של הבית־יוסף] מברכים על כוכב הרץ ממקום למקום, ואף־על־פי שכתב שם שצריך לברך... מכל־מקום לא נהגו לברך". היינו שאין מברכים על מטאורים. וגם את המשך דברי מהר"ם בן חביב, שכתב לברך על כוכב שביט, ו'יותר ניכר בו גבורת הבורא יתברך [מאשר במטאור]...". לא העתיק ב'קצות השולחן', וכנראה הוא סבור שלשיטת רבנו הזקן אין מקום לברך על כוכבי שביט.

למעשה, ב'ערוך השולחן', ב'משנה ברורה' ובקיצור שולחן ערוך כתבו לברך הן על כוכב שביט הן על מטאור. לעומתם, 'הקצות השולחן' פוסק שאין לברך לא על מטאור ולא על כוכב שביט. מקורות: ברכות פ"ט מ"ב ופיה"מ לרמב"ם, ובגמרא נחב ובפירש"י. ערוך השלם, ערך זק (א), וערך ככב. רמב"ם הל' ברכות פ"י ה"ד ובהגמ"י: טושו"ע, שע"ת, ערוה"ש ומשנ"ב או"ח סי' רכו. הלכה ברורה להרב דוד יוסף שם. הגהות ראשון לציון למשנה. סדר ברכת הנהנין (בסידור אדמו"ר הזקן, נדפס בסוף השו"ע ח"א, במהדורה הישנה עמ' 346 ובחדשה עמ' תשלג) פ"ג ה"ט. קיצושו"ע ט"ב. קצות השולחן סי' טו בבדה"ש סי' ט"ק. ההופעה ברקיע: לוח דבר בעתו התיאטי טבת, ועוד.

הסרת משקפיים עושים באסותא

AMARIS 500E הלייזר הבטוח והמדויק בישראל

לכדיקת התאמה ללא תשלום: *8464 www.asuta-optic.co.il

מעוניין לקנות ספרי תורה פסוּלִים (גם מיועדים לגניזה) וכן כלי כסף, רימונים לס"ת, כתרים, אצבעות, מגילות אסתר פסולות ועוד... 052-9772525